

curas gregis. z. cori. 6. Per arma iusticie a dextris et a sinistris etc. puer. 17. Qui tempore diligit quod amicus est etc. Scdus est quod maxie plato patientia necessaria est. Debz. n. platus propter gregis salutem oia sustinere. Jo. io. Bonus pastor aiaz suam dat pro ouibz suis etc. puer. 19. Doctrina viri pro patientia noscitur. Unde dicit. Estu idest feruore istatis psecutiōis. Jac. pmo. Exortus est sol cum ardore et arefecit fenū etc. Helu. i. timore futuroz. z. Lor. 7. Soris pugne itus timores etc. Tertium est quod preest in sollicitudine. vt dicit Ro. 12. Et hoc expellit somnū negligētie. Unde subdit. Sen. 21. Eugiebatqz somnū ab oculis meis. puer. 6. Discurre festina suscita amicum tuū ne des oculis tuis somnū etc. Recte g̃ hec vba materie huius epistole cōueniūt. In prima. n. instruit eū de ordinatione ecclesiastica. In hac autē scda agit de sollicitudine tāta pastoralī vt et martyriū sustineat pro cura gregis vt patet in prologo.

CAP. I.

Aulus apostolus iesu christi pro voluntatem dei secundum promissionem vite que est in christo iesu: Thimotheo charissimo filio: gratia et misericordia et pax a deo patre nostro et christo iesu domino nostro.

Diuidit autē hec epla in salutationē et narrationē: scda ibi (Gras ago etc.) Itē prio ponit persona salutās. Scdo persona salutata. Tertio bona optata. Persona salutans describitur ex noie paulus quod sonat modicitatē: quod ei opetit pro humilitatem mētis et tribulatiōem quā faciūt hominē paruus. In tñ quod xps dicit minorat pro passionē. Deb. z. Eū qui in modico ab angelis minoratus est etc. Itē ex dignitate quā primo ponit. Scdo dignitatis originē. Tertio fructū. Dignitas est magna quod est apls. i. missus a xpo. Luc. 6. Elegit duodecim ex ipsis quos etiā aplos nominat etc. Hāc dignitatē adeptus est quod plus oibz laborauit. i. Lor. 15. et Gal. 2. Qui operatus est petro in apostolatū circūcisiōis opatus est et mihi iter gētes etc. Origo aplos est voluntas dei. Unū dicit. Per voluntatē dei quā quā pueniūt quod se igerūt: quos dicit. Deb. 5. Nemo assumit sibi honore: sed qui vocat a deo tanqz aaron etc. Itē quā pmitunt pro peccata populi. Job. 34. Qui regnare facit hoiez pro peccata populi etc. sed hic pro voluntatē dei. Quod dicit quod nō pro voluntatē suā. Fructus autē nō est aliqd terrenū sed fructus pmissionē. i. ad sequendā vitā eternā pmissas a xpo. Hic dicitur eē finis platoz. i. Lor. 9. Illi quodē vt corruptibile coronā accipiāt: nos autē incorruptā. Dan. 12. Qui ad iusticiā erudunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates etc. Persona salutata est thimotheus filiū ei ab eo puerus. Act. 16. Charissimus quod sibi vnanimis. Phil. 2. Neminē habeo tā vnanimē etc. Bona optata sunt tria. scilicet gratia pro quā est remissio peccatoz: misericordia pro quā cōsequimur finale bonū. Pax. Glo. i. tranquillitas mētis: hec cōpetit plato quod ad hoc ponit vt paces procuraret. Jo. io. dixit dñs. Pax vobis. Et pcepit intrantibus donum pacē offerre ei vt habet. Matt. 10. Et hoc a deo patre est dator ois boni. Jac. 1. Itē a iesu xpo quod est mediator in quātū hō dei et hōi. z. Pe. 1. Per quē maxima nobis et preciosa pmissa donauit.

C Lectio. II.

Gratias ago deo meo: cui seruiō a progenitoribus meis in conscientia pura quod sine intermissione habeo: et tuam memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre. Ad memoriam lachrymarum tuarum vt gaudio implear. Recordationem accipiens eius fidei que est in te nō ficta: que et habitauit

primum in aula tua loide: et matre tua eunice: certus sum autem quod et in te.

Hic incipit eplaris narratio in qua primo munit eū propter psecutiones. Scdo futura picula ecclesie. z. ca. ibi. (Voc autē scito etc.) Itē primo iducit ad istātiā pdicationis quā tunc erat cā et occasio psecutionis. Scdo hortat ad sustinendas tribulatiōes pro xpo ibi. (Tu g̃ etc.) z. ca. Itē prio commemorat bona ipsius thimothei. Scdo hortatur eū ad vltuz bonoz pro istātiā pdicatiōis ibi. (Per quā etc.) Tertio ponit se in exēplū ibi. (In quā positus sum etc.) Itē primo ponit affectus que habebat ad thimotheū. Scdo ponit bona huius quod puocabat eū ad hō affectū ibi. (Memor etc.) Affectus ostenditur per duo. scilicet per orones et desiderium. Et iō gratias agit deo de affectu que hō ad thimotheū quod est charitatis et charitas est principale donū. Quasi dicat. Reputo me gratiam psecutiōis quod sic sincerē affectū habeo ad te. Et dicit. Deo meo cui specialiter fuiō a progenitoribus meis: nō a parētibus carnalibus: quod p me Thy. 1. Xps venit peccatores saluos facere quoz prius sum ego. scilicet seruitio deriuato a progenitoribus meis. scilicet patriarchis et pphetis quod deo sincere seruiuerunt. Et dicitur a progenitoribus: quod filij facilius imitant pfectionem paternā tuā quod instrunt ab eis vt thobias: tu quod et hō facilius imitatur amicos. Et quō seruiō eis: In conscia pura: quia vt habetur Abac. 1. Mundi sunt oculi tui dñe ne videāt malū et respicere ad iniquitatem nō poteris etc. z. Lor. 1. Gloria nostra hec est testimonium conscie nostre. De quo agit gratias. quod sine intermissione siue die prosperitatis siue nocte aduersitatis oro pro te. Itē ex desiderio. iō dicit desiderās te videre. scilicet pro consolationē vtriusqz. Ro. 1. Desidero. n. videre vos etc.

Deinde cum dicit. (Memor etc.) ostendit bona que erāt in thimotheo. Et primo commemorat affectū ei ad se. Secundo fidē ad deū ibi. (Recordationes etc.) Dicit g̃. Memor lachrymarum quas effudit quā discessit ephesus ab eo paratus ad martyriū. Vel lachrymarum quas fudit in oronibus: et hō vt gaudio implear. i. hec memoria implet me gaudio. Phil. 2. Implete gaudiū meū etc. Itē memor fidei ad deū. Si dem eius. primo commemorat. Secundo ostendit eam a parentibus deriuatā et non nouiciā. Dicit ergo. Recordationem etc. Fides necessaria est prelato qui est fidei custos. Deb. 11. Sine fide impossibile est placere deo. Et dicit. Nō fictam. Vera enim per opa bona est. Jac. 2. Ostende mihi sine operibus fidem tuam: ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. i. Timo. 1. Sinis pcepti est charitas etc. Sap. primo. Effugiet fictū etc. Et hec nō noua: sed habitauit primum in aula tua etc. Act. 16. dicit quod fuit filius mulieris vidue. Certus autem. vel per reuelationē vel per iudicia. quod et in te.

C Lectio. III.

Propter quam causam ammoneo te vt resuscites gratiam dei que est in te pro impositionem manuum mearum. Nō enim dedit nobis deus spiritus timoris: sed virtutis et dilectiōis et sobrietatis. Nōli itaqz erubescere testimonium domini nostri: neqz me vincitum eius: sed collabora euangelio secundum virtutem dei qui nos liberauit et vocauit vocatione sua sancta: nō secundum opera nostra: sed secundum propositum suum et gratiam que data est nobis in christo iesu ante tempora secularia. Manifestata est autem nunc per illuminationē saluatoris nostri iesu christi. qui destruxit quidem mores et illuminauit autē vitam

Ad timotheum II.

et incorruptionem per euangelium.

Supra comedat eum de bonis gratis: hic hortatur ad vsus gratuitos sibi datorum precipue in predicatōe euāgely. Et p̄ monet generaliter ad vsūm date sibi gr̄e. Sc̄do specificat quibus sit vsus gr̄e ibi. (Noli itaq; erubescere etc.) Itē primo ponit monitiōē. 2. ei⁹ rōnez ibi. (Nō. n. dedit nobis etc.) Dicit ḡ. Fides nō ficta in m̄se et auia et in te ē. Propter quā eam etc. H̄a dei ē sicut ignis q̄ q̄i obregit cinere nō lucet: sic gr̄a obregit in hoīe p̄ torpore vel humanū timorez. Un̄ et timotheus effect⁹ pusillanimis torpuerat circa p̄dicatio- nes. Et ideo dicit. Resuscita gr̄as sopitā. i. thes. 5. Sp̄s no- lite extinguere. Et addit. Que ē in in te p̄ impositionē ma- num meaz: a quo. s. ordinatus erat ep̄s. In qua man⁹ ipo- sitione data est ei gr̄a sp̄s sancti.

Deinde cū dicit. (Nō enī etc.) ponit rō monitiōis et sumit ex p̄ditōe diuinorū munerū. Qui enī accipit mun⁹ operatur s̄m cōgruētā muneris: ḡ s̄m p̄ditionem diuinorū munerū debem⁹ deo seruire. Est aut̄ duplex sp̄s hui⁹ mūdi. Et horū distinctio ē. sp̄s enī significat amorē q̄ nōmē spirit⁹ impulsione ip̄ortat: et amor ipellit. Duplex aut̄ est amor. s. dei et hic est p̄ sp̄m dei et amor mūdi et hic ē p̄ sp̄m mūdi. i. cor. 2. Nō enī accepim⁹ sp̄m hui⁹ mūdi etc. Sp̄s aut̄ mūdi fa- cit amare bona mūdi et timere mala tp̄alia: et iō dicit. Non enī dedit nobis deus sp̄m timoris. s. mūdani: q̄ hūc de⁹ aufert a nobis. Mat. 10. Nolite timere eos q̄ occidunt cor- pus etc. Est alius sp̄s timoris dñi et sanctus: et iste facit vt timeat⁹ deus: hic aut̄ est sine pena et sine offensa et hic est a deo. Mat. 10. Timete eū q̄ p̄t et animas et corp⁹ p̄dere in gehennā. Et addit: s. virtutis q̄ p̄ sp̄m factū dirigimur in malis et hoc p̄ virtutē. s. fortitudinis p̄tra aduersa mūdi. Luc. 11. Sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Itē dirigimur in bonis: q̄ quātū ad affectionē ordi- namur p̄ dilectionē charitatis: dū q̄s oīa q̄ diligit refert in deū. Un̄ dicit. sed dilectiōis. i. Jo. 3. Qui nō diligit manet in morte. Itē q̄tuz ad bona exteriora: et iō dicit. Et sobrie- tatis. i. oīs tēperatīe seruādo debitū modū et mēsurā: vt. s. tēperate vtātur bonis mūdi. Tit. 2. Sobrie et iuste et pie vi- uamus in hoc seculo etc. i. Thi. 3. Opz ep̄m eē irreprehēsi- lem vni⁹ vporis virum sobrium etc.

Deinde cū dicit. (Noli etc.) specificat vsus gr̄e: et prio ex- cludit tria huic vsui. Sc̄do hortat⁹ ad vsus gr̄e ibi. (Sed collabora etc.) A solita aut̄ p̄dicatiōe poterat impediri pp̄ duo. Prio p̄ erubescentiā. Sc̄do ex pena apli quā patieba- tur pp̄ euāgeliū: et iō q̄tum ad p̄mū dicit. Noli itaq; s. ex q̄ habes sp̄m fortitudinis erubescere etc. Predicatio enim xpi si referat⁹ ad sapientiā mūdi videbat⁹ stulta. vñ erube- scētiaz habere videbat⁹. i. Cor. 1. Nos aut̄ predicam⁹ xpm crucifixū iudeis qdē scādalu: gētib⁹ aut̄ stulticiā etc. Ro. p̄mo. Nō. n. erubescō euāgeliū. Luc. 9. Qui me erubuerit et meos sermones hūc fili⁹ hoīs erubescet etc. Quātum ad sc̄dō sciēdū ē q̄ si latro videt aliquē suspēsuz erubescit se cōfiteri sociū eius. Sic q̄ aplus erat vincetus poterat eū timotheus erubescere: et iō dicit. Neq; me vincētū eius. Ep̄e. 6. Pro quo legatione fungor in cathena. Eccl̄ici. 4. Nō renerearis primū tuū in casu suo etc.

Deinde cū dicit. (Sed collabora etc.) hortat⁹ ad vsus gr̄e et p̄mo in generali. Sc̄do ostēdit ex quo fiducia hunc vsūm aggrediā ibi. (Sc̄dō virtutē etc.) Dic māifestat qd dixit ibi. (Nō sc̄dō etc.) sed collabora. Dicit ḡ. ne erubescas: sed s̄l meū labora. i. cor. 3. Unusq; p̄p̄riā mercedē accipiet Et dicit euāgeliū: qd p̄t esse ablatiui casus: et hic in euāge- lio p̄dicādo datiu casus: et sic ad laudē euāgely. et vt. s. cre- scat. Sap. 3. Bonorū laborū gl̄iosus est fructus etc. Et B cū fiducia nō p̄p̄riā: aq; nō sufficiētes sum⁹ cogitare aliqd a no- bis: q̄li ex nobis etc. S; s̄m dei vtutē. i. habēdo fiducia de

virtute dei. Esa. 40. Qui dat lassō vtutē et his q̄ nō sūt for- titudinē et robur multiplicat. Nec vtus manifestat p̄ duo. s. q̄tū ad affectū q̄ liberamur a malis. Et iō dicit. Qui nos liberauit. i. Esdr̄e. 8. Liberauit nos de manu inimici et in- fidiatoris in via. Jo. 8. Si filius vos liberauerit. Et quātū ad hoc q̄ vocat nos ad bona. Et vocat vocatione sua san- cta: q̄ vocauit ad sanctificādūz. Ro. 8. Quos p̄destinauit hos et vocauit. i. Pe. 2. Qui de tenebris nos vocauit in ad- mirabile lumē suū. Et māifestat qdā q̄ dicit dicens. Nō s; opera etc. vbi ostēdit q̄ p̄ vtutē dei liberati et vocati sumus nō p̄ humanā. Et p̄mo ostēdit eam vocationis n̄re et libera- tionis eē a deo. Sc̄do p̄cessus eae ibi. (Que data ē etc. etc.) Tertio comedat datorē eae. s. gr̄e et ei⁹ p̄seruatore ibi. (Qui destruxit etc.) Dicit ḡ vocauit nō p̄ n̄faz vtutē: q̄. s. nō p̄ opa n̄ra q̄ sūt effectus vtutis. Tit. 3. Non ex operib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos s; s̄m suā misericordiā saluos nos fecit etc. s; vir- tutis ei⁹. Est aut̄ duplex eā humane salutis q̄ ē a deo. Una est eterna. s. ei⁹ p̄destinatio. Alia ē tēporalis. s. gr̄a iustificās Quātū ad p̄mū dicit. Sc̄dō p̄positū. i. p̄destinationē q̄ est p̄positū miserēdi. Ep̄e. 1. Operat⁹ oīa s̄m p̄positū volūta- tis sue. Ro. 8. His q̄ s; p̄positū vocati sunt sancti etc. Q̄tū ad 2. dicit. Et gr̄am. Ro. 3. Iustificati gratis p̄ gr̄am ipsi- us etc. Circa p̄cessum gr̄e p̄mo ostēdit quō ē p̄parata gr̄a Sc̄do quō collata. Tertio p̄ gr̄e. P̄mū ostēdit cum dicit. Que data ē etc. i. p̄uisa ē nobis dari ante tpa secularia sicut dicit p̄hs. Seculū nihil aliud ē q̄ mēsurā duratiōis aliq; p̄ rez: vñ diuersa secula diuerse sunt etates hominū. Unde vñū seculū durat mille ānis. q̄ hō dī viuere q̄diu ē i me- moria hoīuz: q̄ nō excedit mille ānos. Tēpora ḡ secularia sunt q̄ mēsurat⁹ res mutabiles: et bec icēperūt cū mūdo: sed p̄destinatio ante mundū. Ep̄e. 1. Elegit nos in ipso electi vt saluemur p̄p̄riis meritis: s; p̄ gr̄as xpi: q̄ sicut p̄destina- uit salutē n̄ram ita modū salutis n̄re. Jo. 1. H̄a et veritas p̄ iesum xpm facta ē. S; bec p̄destinatio pus erat occulta: s; nūc ē manifesta: et quō: sicut x̄ceptus cordis p̄ opa: vñ nūc in effectu opis suis electis manifestauit p̄ illuminationez. pp̄rie logi. manifestare. n. ē in lucē ducere. Job. 18. Abscō- dita p̄duxit in lucē. Sic ḡ manifestata ē p̄ B q̄ misit xpm nos illuminantē. Esa. 60. Surge illuminare hierusalem qz venit lumen tuū. etc. Luc. 1. Illuminare his q̄ in tenebris et in ymbra mortis sedent etc.

Deinde cū dicit. (Qui destruxit etc.) comedat xpm illu- minatore et p̄mo ei⁹ virtutē quātū ad mala que abstulit. Secundū quātū ad bona que p̄tulit. Dicit ergo. xps pp̄ hoc q̄ p̄ nobis passus satisfecit deo p̄ peccatis nostris. p̄ie- pe. 3. Xps semel p̄ peccatis nostris mortu⁹ ē etc. Et p̄tm erat causa nostre mortis corporalis. Ro. 6. Stipēdia enī peccati mors: et iō destruedo p̄tm destruxit mortē. Osee. 13. Ero mors tua o mors etc. Lotulit etiā p̄fecta bona. p̄mo anime in p̄senti p̄ gratiaz fidei. Abac. 2. Just⁹ me⁹ ex fidei viuūt. S; ē imperfecta bec vita: sed p̄ficietur in gloria. Jo. 17. Nec ē vita eterna vt cognoscāt te etc. Secūdo morta- litatē carnis resultatē ex gl̄ia aie. i. Cor. 15. Opz corruptibi- le B iduere icorruptionē etc. Jo. 10. Ego veni vt vitā habeāt. s. iam per gratiaz: et abundantius per gloriā in futuro. Itē ibidē. Dis qui viuūt et credit in me nō morietur in eternuz.

Lectio.

III.

In quo positus sum ego p̄dicator et apostolus et magister gentium. Ob- quā causam etiam bec patior sed nō confundor. Scio enim cui credidi: et certus sum: quia potens est depositum meum

seruare in illum diem. Formam habe sanorum
verborum que a me audisti i fide et in dilectio-
ne in xpo iesu. Bonum depositum custodi per
spiritum sanctum qui habitat in nobis. Scis enim
hocque auersi sunt a me omnes qui in asia sunt:
ex quibus est philetus et herimogenes. Bet mise-
ricordiam dominus onessifori domini: quia sepe
me refrigerauit et catenam meam non erubuit: sed
cum romam venisset sollicitate me quaesivit et inuenit.
Bet illi dominus inuenire misericordiam a deo
in illa die. Et quanta ephesti ministravit mihi:
tu melius nosti.

Supra monuit ad sollicitatem christi predicatores. hic inducit ad
hoc per sui exemplum et primo ponit hoc. Secundo inducit ad sui se-
quelam ibi. (Forma habes etc.) Tertio ostendit sequendi ne-
cessitatem ibi. (Scis B etc.) Item primo ponit suum officium. Secun-
do ostendit quod patitur per sui officii executionem ibi. (Ob quam cau-
sam etc.) Tertio spei certitudinem ibi. (Scio. n. etc.) Descri-
bit autem officium suum tripliciter. quod dicit se predicatorem ad ex-
citandum ad bonos mores. infra. 4. Predica verbum. in ista oportu-
tate a ipso etc. Marc. ult. Predicate euangelium omni crea-
ture etc. Apostolum ad regendum ecclesiam: quod apostoli sunt plati ec-
clesie. Gal. 2. Qui operatur est petro in apostolatum circumcisio-
nis operatus est et mihi iter gentes etc. Et magistrum insti-
tutum ad docendum fidei sanctitatem et cognitionem dei. i. Timo.
2. Doctor gentium in fide et in veritate. Job. 2. Sily syon exul-
tate et letamini in domino deo nostro quod dedit vobis doctores iusti-
cie etc. Et dicit in quo positus sum ego etc. Ubi nota tria. Primum
quod ipse non assumpsit sibi: sed ab illo positus est Deo. 5. Nemo assu-
mit sibi honorem: sed vocatur a deo tanquam aaron etc. Secundo
in positione designat ordinem: item firmitas quod secundum ordinem rationis
institutus firmiter mansit Jo. 15. Posui vos ut eatis et fructum
asseratis et fructus vester maneat etc. Iudic. 5. Stelle ma-
nentes in ordine et cursu suo.

Deinde cum dicit. (Ob quam causam etc.) ostendit que patitur pro
sui officii executione dicens hec aduersa patior. s. vincula et te-
dia: et hoc per fidei christi. infra. 2. Laborem versus ad vincula etc. Et
dicit ob hanc causam quod pati simpliciter non est laudabile: sed pro iustam
causam. Mat. 5. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam etc.
Et idem est ei ad confusionem quod patitur propter iustitiam. i. Pe. 4. Nemo
versus patitur quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum
appetitor si autem sit christianus non erubescat etc. Act. 5. Ibant
apostoli gaudentes etc.

Deinde cum dicit. (Scio etc.) ponit certitudinem spei: quod facit
ed non confundit: etiam hec puenit ex magnitudine dei promittentis.
Et idem dicit. Cui credidi etc. Et nota quod vno modo credere
est actus fidei et est sensus. Scio etc. i. scio quod ille qui promissit est
verax et potes ad reddendam vitam eternam quam repromi-
sit homini fideli existenti. Sed contra ex hoc sequitur quod eadez
est scia et fides et idem est scitum et creditum quod est impossibile quod de
ratione sciti est quod videatur: de ratione crediti quod non. Respondeo in fi-
de duo sunt. s. id quod creditur et ille cui creditur. De eo quod credi-
tur non potest esse scia quod sic perderet crediti rationem: sed deo cui
creditur est scientia quod per euidentissimas rationes est scitum quod deus est ve-
rax. Et sic dicit. Cui credidi. i. Jo. 4. Nolite omnino spiritui cre-
dere: sed probate spiritus si ex deo sunt. Proverb. 14. Innocens
credit omnino verbo etc. Alio modo dicitur credere fidei eius cui committit
rem suam et hic sensus est verior quasi dicat. De ipsum laborem
et possessiones credidi. i. commisi deo scio quod potes est depositum
meum seruare etc. Et non quod depositum dicitur dupliciter. Uno modo quod ego
deposui. Et sic homo deponit apud deum salutem suam quam se deo
totum committit. i. Pe. 5. Dem sollicitudinem vestram in eum pycie

tes quam ipsi cura est de vobis etc. ps. Facta super dominum curam tuam
et ipse te enutriet etc. Item deponit opera sua quam non statim re-
cipit remunerationem suam sed in posterum. Et sic beneficium
deponit illud apud deum: et hoc versus in illum diem quando iu-
dicabit occulta hominum: quod tunc reddet deus mercedem labo-
rum suorum. i. Sap. 10. et Esa. 3. Dicite iusto quam bene. quonia
fructum adiuventionum suarum comedet etc. Vel depositum. i. quod pe-
nes me positum est. s. officium euangelii. Act. 9. Vas electionis est
mihi iste ut portet nomen meum etc. Etiam deus est potes conser-
uare suum apostolum versus ad mortem suam.

Deinde cum dicit. (Formam habes etc.) inducit ad sequelam
sui et est duplex ista. Una dicit habe: altera habes. Si dicit ha-
bens sic primo potest idoneitatem quam potest thimotheo ad imi-
tandum exemplum apostoli. Secundo hortatur ad imitandum ibi. (Bonum
depositum etc.) Apostolus autem bonam idoneitatem habuit secundum duo
s. secundum eruditionem quam ad cognitionem. Et idem dicit. Sanorum
verborum etc. Item secundum virtutem. Unde dicit. In fide et dilectio-
ne. Dicit ergo. Non potes te excusare si patienter te non habeas
versus ad vincula sicut ego: quia tu es habes formam sanorum ver-
borum. s. quod non continet falsitatis corruptionem. Tit. 2. Loquere
quod decet sanam doctrinam. Et dicitur doctrina sana non corrupta esse
et tunc nos sanos facit. Et addit. Que a me audisti: quasi di-
cat non es deceptus quia hoc tibi tradidi quod a christo audiui. p. me
Lor. 11. Ego enim accepi a domino quod et tradidi vobis. Luce. 10.
Qui vos audit me audit etc. Et hoc in fide et dilectione quod si
aliquis omnia verba sana sciret et non crederet non esset idoneus nec
etiam diligeret quia de facili recederet a doctrina vel per aduer-
sa vel per propria. Heb. 11. Sine fide impossibile est placere deo etc.
i. Jo. 3. Qui non diligit manet in morte etc. Et hoc in christo iesu
sui quia vera fides est eorum quod christus docuit et vera dilectio est in christo
quod dedit spiritum sanctum per quem deum diligimus. Nec igitur habens
custodit bonum depositum: quod s. dedit tibi. i. officium predicationis
vult nunc a veritate recedas nec propter timorem officii predicationis
nisi villo tempore dimittas. puer. 4. Omnia custodia sua cor-
tuum etc. p. me Timo. 6. O timothee depositum custodi etc. Et
hoc custodi bono adiutorio. s. per spiritum sanctum. p. me cor. 3. Ne-
scitis quia templum dei estis et spiritus dei habitat in vobis etc. Se-
cundum aliam litteram monet ad duo. Primum ad sanam doctrinam. Se-
cundo ad perseverantiam in ea sententia quando et quam non imitat.

Deinde cum dicit. (Scis hoc etc.) ostendit necessitatem moni-
tionis ex defectu et profectu aliorum. Quando. n. aliquis videt ali-
quos sociorum suorum proficere et aliquos deficere nititur sequi bonos.
Et idem primo commemorat deficientes: secundo proficientes ibi.
(Det misericordiam etc.) Ostendit ergo quod custodiat. aliter est
periculum. p. me Lor. 10. Qui se existimat stare videat ne ca-
dat etc. Et ideo dicit. Auersi etc. Glo. Isti fallacia erant pleni:
simulate. n. fuerant apostoli ut. s. adiscerent vni facerent caluniam
apostolo. Isti ergo sunt auersi a me sunt modo in asia inter
quos precipue sunt isti duo qui auersi sunt per iacobus.

Deinde cum dicit. (Det misericordiam etc.) ostendit aliorum pro-
fectum et precipue cuiusdam onessiphori commemorans. Primum bona
quod sibi contulit rome. Secundo quod in asia. Item primo optat ei dei mi-
sericordiam. 2. ostendit meritum eius. Tertio tempus misericor-
die. Primum cum dicit. (Det misericordiam etc.) Recte optat ei
misericordiam: quia presens vita miseria est. Job. 14. Non natus de
muliere breui viuens tempore: repletus multis miseriis etc. Dicit. det
non solum persone: sed familie: quia propter bonitatem vni-
uersi deriuatur gratia ad totam familiam. Mat. 10. Si quidem
fuerit domus illa digna veniet pax vestra super eam etc. Meritum autem
misericordie est misericordia quam ha-
bebant in apostolum. Unde dicit: quia sepe me refrigerauit
s. quietem prestando. Mat. 5. Beati misericordes quam ipsi mis-
eris consequentur. Ecclesi. 18. Nonne ardorem refrigerabit ros etc.
Phil. 16. Viscera sanctorum regenerunt per te frater etc. Et
catenam meam etc. infra. 2. Laborem versus ad vincula qua-

Ad timotheum II.

si male operans etc. non erubuit sed cum romam venisset sollicitate ut amicus quesivit. Ecclesi. 6. Si possides amicum in tentatione posside illum etc. Prover. 17. Omni tempore diligit qui amicus est etc. Operatur autem misericordiam futuris seculi cum dicit. In illa die: in qua. scilicet dominus iudicabit omnes quando misericordia est necessaria: non solum autem rome sed et ephe. Et ideo dignus est divina misericordia.

CAP. II.

Ergo fili mi confortare in gratia que est in christo iesu: et que audisti a me per multos testes: hec commendat fidelibus hominibus qui idonei erunt et alios docere. Labora sicut bonus miles christi iesu.

Non militans deo implicat se negociis secularibus ut ei placeat cui se probavit. Nam et qui certat in agone: non coronabitur nisi legitime certaverit. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus accipere. Intellige quod dico: dabit. n. tibi dominus in omnibus intellectum.

Supra induxit timotheum ad diligenter euangelium predicandum inducit eum hic ad constantem tolerantiam martyrii. Et primo inducit eum ad sustentendam passionem pro salute fidelium. Secundo docet eum qualiter resistat infidelibus ibi. (Noli visibilibus etc.) Tertio primo inducit preparationem ad martyrium sustentendum. Secundo exhortatio martyrii ibi. (Memor esto etc.) Preparatio martyrii premititur quantum ad tria. Primum est animi fortitudo. Secundum est bonorum dispensatio ibi. (Et quod audisti etc.) Tertium est fructuositas militie laborum ibi. (Labora etc.) Requirit autem ad martyrium animi fortitudo que est circa pericula mortis: et ideo dicit. Tu ergo fili mi. scilicet que per euangelium genui confortare in gratia. scilicet. Viriliter agite et confortet cor vestrum etc. non in te. scilicet. cuius fortitudo est vana: sed in deo. Ephe. 6. Confortamini in domino et in potentia virtutis eius etc. In gratia. id est. gratuito dei dono per christum. Jo. 1. Veritas per iesum christum facta est etc. Secundum est dispensatio bonorum. Circa quod notandum est quod quando aliquis adducitur ad mortem disponit de suis. Non ergo minus debet esse sollicitus sancti de bonis spiritualibus sibi creditis quod non dispereant post eorum mortem: sed alijs credant: et ideo monet eum ut si ad martyrium venerit quod dispenset doctrinam fidei. Et primo ponit quod accepit quia per auditum. Unde dicit. Que audiivisti a me et ego a christo. Et dico a me non singulariter: sed confirmata per multos testes. id est. per leges et prophetas. Rom. 3. Testificata a lege et a prophetis etc. Vel per apostolos. 1. Cor. 15. Siue enim ego siue illi sic predicavimus et sic credidistis etc. Deinde commendat. In quantum sunt accepta. Sap. 7. Quam sine fictione didici et sine invidia edico etc. Fidelibus hominibus: ut. scilicet. non querant lucrum temporale: sed gloriam dei. 1. Cor. 4. Dicite iam quibus iter dispensatores ut fideles quos inveniat etc. Mat. 24. Fidelis servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam etc. Item quod sunt idonei ad dispensandum. Debent autem esse idonei tripliciter. Primo intellectu ut sint sapientes ad intelligendum. Luc. 21. Ego dabo vobis os et sapientiam etc. Item lingua ut facilius ad docendum. Esa. 50. Dominus dedit mihi linguam eruditam ut scientiam suscitare eum qui lassus est verbo etc. Item opere: quod cepit iesus facere et docere. Act. 1.

Deinde cum dicit. (Labora etc.) ponit tertium. scilicet. legitimum militie labor ad quem primo hortatur. Secundo ponit laboris primus ibi. (Nam et quod etc.) Tertio militie stipendium. Laborate etc. Item primo hortatur ad legitimum laborem. Secundo exponit quod labor sit legitimum ibi. (Nemo etc.) Dicit ergo. Labora etc. Est autem tripliciter aliquis miles christi. Primo in quantum pugnat contra peccata. Job. 7. Militia est vita hominis super terram etc. 4. Lunctis diebus quibus

nunc milito expecto etc. Et hec pugna est contra carnem mundum et dyabolum. Ephe. vlt. Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem etc. Secundo est aliquis miles christi pugnamus contra errores. 2. Cor. 10. Arma militie nostre non sunt carnalia: sed potentia deo ad destructionem munitionum consilia destruentium etc. Tertium est militia martyrum contra tyrannos. Et hec est laboriosior. Job. 25. Numquid est numerus militum eius? Et non des quietescere miles quod dicitur a militia sustentenda.

Deinde cum dicit. (Nemo etc.) Exponit quod sit legitimum labor. Et primo inducit eum ad laborem. Secundo ostendit qualis debet esse bonus miles ibi. (Ut ei placeat etc.) Primo circa primum duo facit: quod exemplum ponit. Secundo manifestat. Dicit ergo. Nemo etc. Circa primum sciendum est quod aliter est finis militie spiritualis: et aliter est finis militie corporalis: quod finis militie corporalis est ut obtineat victoriam contra hostes prece: et ideo milites debent abstinerere ab his que abstrahunt a pugna. puta a negociis et deliciis. 1. Cor. 9. Qui in agone certat ab omnibus se abstinet etc. Sed militie spiritualis finis est ut victoriam habeat ab hominibus qui sunt contra deum: et ideo opus quod abstinere ab omnibus que distrahunt a deo: hec autem sunt negocia secularia: quod sollicitudo huius seculi suffocat verbum. Et ideo dicit implicat se. Et sic. Negocia secularia sunt temporalia hoc autem apostolus fecit quod vixit de labore manuum suarum. Respondeo deo dicens quod apostolus dicit implicat et non dicit exercet: ille autem eis implicatur cui cura et sollicitudo iungitur circa ipsa. Et tunc proprie ipsa hec iter dicitur militibus christi in quibus ostenditur non esse necesse implicari animam. Item non dicit simpliciter implicat: sed dicit implicat se: quod quibus implicat et non se implicat. Implicat enim se quando sine pietate et necessitate assuit: sed quod necessitas officij pietatis et auctoritatis exercet tunc non implicat se sed implicat hoc necessitate. Ro. 16. Assistite ei in quocumque negotio vestri indigerit. La autem que non debet se implicare est ut ei placeat. primo Jo. 2. Si quis diligit mundum non est charitas patris in eo. Qui. n. est miles christi devovit se ad militandum deo: et ideo des conari ut ei placeat cui se devovit.

Deinde cum dicit. (Nam et quod etc.) ponit laboris premium. Et quod diceret aliquis. O paulus magna inopia: sed quod est eorum fructus? Respondet assumptis exemplum in pugnis secularibus: ubi non omnes: sed legitime pugnantes accipiunt coronam. Sic gerit et in spiritualibus quod nullus coronabitur nisi fuerit debitas leges pugne. 1. Cor. 9. Illi quod est corruptibile coronam accipiant: nos autem incorruptam etc. Sap. 4. In perpetuum coronata triumphat etc.

Deinde cum dicit. (Laborate etc.) ostendit stipendium iter dicitur ei. negocia secularia. Et primo proponit stipendium sub metaphora. 2. exponit ibi. (Intellige etc.) officium. n. predicatorum et doctorum est officium militum: in quantum insurgunt contra hostes et vitia. Item agricole in quantum fructu faciunt promouendo ad bona Divinus ager est ecclesia: et principalis agricola est deus iterius et exterior operans. Jo. 15. Ego sum vitis vera et pater meus agricola est etc. Voces autem exterioris adhibet ministerium. 1. Cor. 3. Ego plantavi apollo rigavit: deus autem incrementum dedit etc. Isti sunt exteriores agricole. Job. 31. Si anima agricolam eius afflixerit etc. Isti ergo agricolam opus fructum accipere: huius fructus sunt opera virtutum. Ecclesi. 24. Flores mei fructus honoris et honestatis etc. Gal. 5. Fructus autem spiritus est caritas gaudium pax patientia etc. Inter hos fructus sunt et fructus elemosinarum. Act. 9. Decerat plena fructibus bonis et elemosinis quas faciebat. Isti ergo debent principaliter fructum percipere ut ipsi gaudeant. primo de subditorum fructibus. Phil. 4. Itaque fratres mei charissimi et desideratissimi gaudium meum et corona mea etc. Secundo de subsidiis temporalibus non pro premio principali sed stipendio. Gal. 6. Communice autem is qui catheticat verbo: vlt. se catheticat in omnibus bonis Mat. 10. Dignus est operarius cibo suo.

Deinde cum dicit. (Intellige etc.) exponit que dixerat sequens modum christi post parabolas. Mat. 13. Qui habet auris